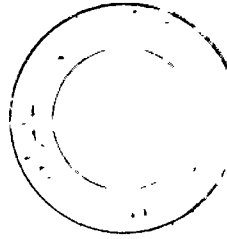

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นการลงทุนทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องลงทุนในราคาสูง จากรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา พบว่า หากนำเงินรายจ่ายโดยเฉลี่ยที่รัฐต้องใช้จ่ายไปเพื่อการศึกษาในแต่ละระดับมาพิจารณา แล้ว ผลที่ปรากฏออกมาก็คือ ค่าใช้จ่ายของนักเรียนอาชีวศึกษา 1 คน สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการให้การศึกษาแก่เด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้มากกว่า 11 คน และค่าใช้จ่ายสำหรับนักศึกษาแพทย์ 1 คน จะนำไปเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ถึง 49 คน¹ และจากการสำรวจสถิติเกี่ยวกับการสอบเข้าศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาปีการศึกษา 2513-2514 พบว่า อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า เจ้าของกิจการ และรับราชการ ผู้ที่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประเทศมีน้อย² จากรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา พบว่า ประมาณร้อยละ 6 ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่มาจากครอบครัวเกษตรกรรม³

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹ คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต (พิมพ์ครั้งที่ 3, พระนคร: โรงพิมพ์ยูเนอเทคโปรดักชั่น, 2518), หน้า 13-14.

² คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, "สถิติเกี่ยวกับการสอบรวมเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 8 (มีนาคม, 2516), 64.

³ คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, เรื่องเดิม, หน้า 15.

อย่างไรก็ตาม การวิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นการศึกษาเฉพาะค่าใช้จ่ายของ นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ยังมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาบาง-ประเภทที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากสถาบันอุดมศึกษาเหล่านั้น ได้แก่ โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียน นายร้อยตำรวจ กล่าวคือ โรงเรียนนายทหารและนายตำรวจดังกล่าว เป็นแหล่งผลิต นายทหาร นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่จะปฏิบัติราชการตามเหล่าทัพต่าง ๆ และกรมตำรวจ เมื่อจบการศึกษาออกมาแล้ว ผู้เข้ารับการศึกษาในสถาบันเหล่านี้ไม่ต้องลงทุนค่าใช้จ่าย เพื่อการครองชีพและเพื่อการศึกษาบางประเภท เช่น ค่าอาหาร ค่าที่พักอาศัย เป็นต้น ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาโรงเรียนจะจัดอาหาร 3 มื้อและจัดที่พักให้อยู่ภายในโรงเรียน โดยไม่คิดมูลค่า แต่นักเรียนก็มีโอกาสออกมาพักนอกโรงเรียนในวันหยุดประจำสัปดาห์ หรือวันหยุดราชการอื่น ๆ และต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวบางประเภท การที่นักเรียน มาจากครอบครัวที่ไม่สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนตัวแก่นักเรียนได้นั้นอาจมีผลต่อการ ศึกษาและความประพฤตินักเรียน และจากการวิจัยที่กล่าวแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายในการลงทุนการศึกษาเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน โดยตรง ถ้าค่าใช้จ่ายในการศึกษาในโรงเรียนเหล่านี้สูงก็จะเป็นการปิดโอกาสของ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน และเท่าที่ปรากฏยังมีไม่เคยมีการสำรวจหรือ วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจมาก่อน จึงยังไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหาร นายตำรวจ ผู้ วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่องนี้และคาดว่าการศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหารและ นายตำรวจระหว่างศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายทหารและนายตำรวจ จะเป็นเครื่องยืนยัน และชี้ให้เห็นแนวทางการวางนโยบายในการลงทุนการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาการ ศึกษาในโรงเรียนนายทหารและนายตำรวจ และเป็นแนวทางในการขจัดปัญหาที่ประสบ อยู่หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาด้านการ เงิน กัยทั้งยังเป็นแนวทางให้ปลูกครองนำไปพิจารณาประกอบการประเมินกำลังทาง ด้านการลงทุนส่วนตัว เพื่อการศึกษาอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาค่าใช้จ่ายส่วนตัวรายหัวต่อปีของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ
2. เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหาร และนักเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามระดับชั้น
3. เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหาร ในโรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ซึ่งศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน แต่ต่างแผนกวิชา หรือต่างพรรคเหล่า ดังนี้

โรงเรียนนายเรือ

ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 นักเรียนทุกคนศึกษาวิชาต่าง ๆ เหมือนกัน

ชั้นปีที่ 4 แยกการศึกษาคือออกเป็น 2 พรรค คือ

1. พรรคกลิน

2. พรรคนาวิน

ชั้นปีที่ 5 แยกการศึกษาคือออกเป็น 3 พรรค 2 เหล่า คือ

1. พรรคนาวิน

2. พรรคนาวิกโยธิน

3. พรรคกลิน

4. เหล่าพลธิดาร

5. เหล่าอุทกศาสตร์

โรงเรียนนายเรืออากาศ

ชั้นปีที่ 1, 2 แบ่งเป็น 2 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

2. สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ชั้นปีที่ 3 แบ่งเป็น 4 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

2. สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

3. สาขาวิชาวิศวกรรมอากาศยาน
  4. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
- ชั้นปีที่ 4, 5 แบ่งเป็น 3 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาวิศวกรรมอากาศยาน
2. สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล
3. สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

สำหรับนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และนักเรียนนายร้อยตำรวจทุกนาย ศึกษาวิชาต่าง ๆ เหมือนกันจนจบหลักสูตร

4. เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนโรงเรียนนายทหาร และนายตำรวจ โดยแยกตามประเภทของค่าใช้จ่าย
5. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาทางการเงินของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ ดังต่อไปนี้
  1. ผู้ให้การอุปการะทางการเงินแก่นักเรียนนายทหารและนายตำรวจ
  2. รายได้ของผู้ปกครองของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ
  3. ความเพียงพอของรายรับรายจ่ายของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ
  4. ปัญหาทางการเงินของครอบครัวนักเรียนและของนักเรียนนายทหารนายตำรวจ
  5. วิธีการแก้ปัญหาทางการเงินของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ

สมมุติฐานของการวิจัย

การจัดการศึกษาของโรงเรียนนายทหารและนายตำรวจ ซึ่งประกอบไปด้วยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ นั้น แต่ละโรงเรียนมีระเบียบเฉพาะบางประการของตนเองแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม เช่น ระเบียบการเก็บค่าบำรุงสวัสดิการ ค่าเครื่องแบบ และค่าอุปกรณ์การศึกษา ซึ่งนักเรียนต้องใช้จ่ายเอง เมื่อนักเรียนเข้ามารับการศึกษานในโรงเรียนทหารและนายตำรวจแล้ว แม้ว่าต้องพักอาศัยอยู่ในโรงเรียนจนจบการศึกษา แต่วันหยุดราชการหรือวันปิดภาคเรียนก็จะกลับไปพักนอกโรงเรียน ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัว อีกประการหนึ่ง นักเรียนนายทหารและนายตำรวจ ต่างมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างกัน มาจากท้องถิ่นแหล่งต่าง ๆ กันทั่วราชอาณาจักรไทย

ดังนั้น จึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยในการใช้จ่ายไว้ดังต่อไปนี้

1. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวรายหัวต่อปี ของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจแตกต่างกัน เพราะค่าใช้จ่ายบางประเภทซึ่งโรงเรียนเรียกเก็บจากนักเรียนเป็นจำนวนเงินแตกต่างกัน หรือเรียกเก็บด้วยวิธีแตกต่างกัน
2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ ในโรงเรียนเดียวกัน แต่ต่างระดับชั้นแตกต่างกัน เนื่องจากจำนวนอุปกรณ์ที่นักเรียนจะต้องจัดหาเพิ่มเติมนอกเหนือจากสิ่งที่โรงเรียนจัดหาให้แต่ละชั้น ไม่เท่ากัน รวมทั้งลักษณะการฝึกภาคสนามแต่ละชั้นแตกต่างกัน ในคาบระยะเวลาและสถานที่
3. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหารในโรงเรียนเดียวกัน ชั้นเดียวกัน แต่ต่างแผนกวิชาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการจัดการสอนคล้ายคลึงกัน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งนักเรียนต้องจัดหาเองนั้น ค่าใช้จ่ายจะไม่แตกต่างกันมากนัก สำหรับนักเรียนในระดับชั้นเดียวกัน
4. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวประเภทที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง ของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นประชากรที่อยู่ในสังคมเดียวกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มจากนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ หลักสูตร 5 ปี และนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หลักสูตร 4 ปี ประจำปีการศึกษา 2518
2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่นักเรียนต้องใช้จ่ายในระหว่างการศึกษา รวมทั้งการฝึกภาคสนามและฝึกงาน โดยไม่รวมค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับจากทางราชการ แต่ทางโรงเรียนมิได้จ่ายให้แก่ นักเรียน อันได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยงประจำวัน ซึ่งโรงเรียนนำไปใช้จ่ายเป็นค่าประกอบอาหารเลี้ยงดูนักเรียนขณะพักอยู่ในโรงเรียน
3. ตัวแปรที่จะศึกษาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระมี 4 ตัว คือ

โรงเรียนนายทหารและนายตำรวจ	4	โรงเรียน
แผนกวิชา หรือพรรค		เหล่า
ระดับชั้น โรงเรียนนายทหาร	5	ระดับชั้น
โรงเรียนนายตำรวจ	4	ระดับชั้น
ประเภทของค่าใช้จ่าย	10	ประเภท คือ
ค่าบำรุงสวัสดิการ		
ค่าเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ		
ค่าอุปกรณ์การศึกษาในส่วนซึ่งต้องจัดหาเอง		
ค่ายานพาหนะไปกลับจากโรงเรียน		
ค่าเครื่องแต่งกายอื่นไม่เกี่ยวกับการศึกษา		
ค่าอาหารในส่วนซึ่งโรงเรียนมิได้จัดหาให้		
ค่ากิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการบันเทิง		
ค่าเช่าที่พักอาศัยเมื่อออกไปพักนอกโรงเรียน		
ค่าใช้จ่ายในการฝึกภาคสนามและการฝึกงาน		
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด		

ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ

4. ในการศึกษาและสำรวจค่าใช้จ่ายส่วนตัว รายหัวต่อปีของนักเรียนนายทหาร นายตำรวจ คิดเฉพาะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนประมาณ 9 เดือน ส่วนขณะฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม ได้แยกค่าใช้จ่ายไว้อีกส่วนหนึ่งต่างหาก

ขอตกลงเบื้องต้น

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ถือว่าได้จากการสุ่มจากประชากรที่มีลักษณะการแจกแจงเป็นปกติ (Normal distribution)

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นค่าใช้จ่ายโดยประมาณของนักเรียน นายทหารและนายตำรวจ ซึ่งอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้างกับสภาพการใช้จ่ายจริง

คำจำกัดความของการวิจัย

ค่าใช้จ่ายส่วนตัว หมายถึง ค่าใช้จ่ายของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ ระหว่างปีการศึกษา เพื่อการครองชีพและเพื่อการศึกษา มีความหมายตรงข้ามกับค่า ใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งได้จากงบประมาณแผ่นดิน ค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการ วิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 10 ประเภท คือ

1. ค่าบำรุงสวัสดิการ
2. ค่าเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ
3. ค่าอุปกรณ์การศึกษาในส่วนซึ่งต้องจัดหาเอง
4. ค่ายานพาหนะไปกลับจากโรงเรียน
5. ค่าเครื่องแต่งกายอื่นไม่เกี่ยวกับการศึกษา
6. ค่าอาหารในส่วนซึ่งโรงเรียนมิได้จัดหาให้
7. ค่ากิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการบันเทิง
8. ค่าเช่าที่พักอาศัยเมื่อออกไปพักนอกโรงเรียน
9. ค่าใช้จ่ายในการฝึกภาคสนามและการฝึกงาน
10. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

โรงเรียนนายทหารและนายตำรวจ หมายถึง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอม-
เกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

นักเรียนนายทหารและนายตำรวจ หมายถึง นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ถึง 5 ปีการ

ศึกษา 2518 และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ถึง 4 ปีการศึกษา 2518

ค่าใช้จ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนายทหารและนายตำรวจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย